

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quales fuerunt pietatis inimici, & de iis quae acciderunt: illis, qui à nostra
religione alieni erant. Cap. XXVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

Quod quidem caelestis prouidentia tandem ob vitæ innocentiam, & fidem, illorum miserta est.

Quales fuerunt pietatis inimici, & de iis quæ acciderunt illis, qui à nostra religione alieni erant.

CAP. XXVI.

DEinceps in hoc libro, qui est adhuc in manibus scelerum contra nos admissorum palinodiam, id est, retractationem iis, quæ supra posui aduectam: & ea quæ ab initio persecutionis contigerunt (quæ sane hæc historiam perlecturis vtilissima fore puto) simul exponam. Ante persecutionis tempestatem contra nos ab imperatoribus Romanis excitatam, quanta bonorum affluentia status imperii frueretur, quamque prospere & feliciter cum eo actum esset, dum benigno erant & placido animo erga nos affecti, quæ dicendi vis potest satis perspicue explicare? præsertim cum qui summam totius imperii administrarent, ad decimum imperii annum, quintam ad vigesimum, festis, & celebri conuentu, splendidissima pompa, & festiua lætitia honorificè triumpharint, & cum pace constante & firma, omnino vitam degerint. Sic igitur cum potestas in dies singulos sine impedimento magnas faceret progressiones, ex insperato pace aduersum nos commutata, sæuum, & crudele persecutionis bellum concitarunt. Et cum secundus iam annus eius tumultus in nos commoti nondum esset completus, facinus quoddam nouum & inauditum in imperio factitatum, eius statum penitus commutauit evertitque. Nam qui primus nostrarum ærumnarum author erat, Diocletianum dico, in tam lethalè & pestiferum morbum delapsus est, vt meus inde de statu suo deturbaretur: & propterea cum ille ipse, tum alter Valer. Herculum Maximianum intelligo, qui secundas post illum in imperio obtinebat, imperii honore vt supra diximus deposito, plebeium & priuatum vitæ genus sibi delegit. Ac vix ista erant confecta, cum totius imperii status dissensione in duas partes diuisus fuit: res plane eiusmodi, qualem non aliquando obtigisse memoriam proditum est. Non
longo

longo temporis interuallo interiecto imperator Constantius, qui & vitam vniuersam placidissime instituerat, & erga subiectos suos benevolentissime animatus erat, & erga diuinum verbum amicissime affectus, filium suum ingenuum Constantinum, Imperatorem, & Augustum pro se relinquens, communi lege naturæ finem viuendi fecit. Qui primus ex imperatoribus propter singularem morum facilitatem & mansuetudinem, qua propter ceteros præstabat, apud Romanos in deos relatus fuit, omnique splendore & dignitate, quæ imperatori debetur, post mortem honoratus: qui etiam solus inter imperatores nostræ memoriæ totum regni sui tempus (vt imperii dignitas postulat) exegit, & cum in aliis rebus humanissimum, liberalissimumque omnibus seipsum præbuit, tum persecutionis contra nos intentatæ minime particeps factus est: sed pios Christianos, qui sub ipso vitam degebant, à damno contumeliaque, penitus immunes conseruauit: & neque ecclesiarum ædificia demolitus, neque aliquod scelus in nos machinatus, fœlicem & beatum admodum vitæ exitum consecutus est: qui solus ex imperatoribus propter filium ingenuum, quem post se in imperio successorem suum reliquit, principem in omnibus modestissimum sanctissimumque, prospere & gloriose abiit è vita. Huius filius Constantinus, statim, vt imperii gubernacula suscepit, imperator summus & augustus, cum ab exercitibus, tum multo antea ab ipso deo summo omnium imperatore declaratus, se paternæ pietatis erga nostræ religionis disciplinam æmulum & imitorem præstitit. Hic eiusmodi fuit. Licinius deinceps communi eorum suffragio & consensu, penes quos summa potestas erat, Imperator & Augustus declaratur. Ista grauitè animum ostenderunt Maximini: qui solus ad id temporis vsque Cæsar appellatus fuisset, qui que maxime tyrannidi deditus, dignitatem imperii sibi vi arripuisset, & Augustus ipse à seipso factus. Interea ualerius Herculius Maximianus, quæ supra dixi, postquam imperium sua sponte deposuisset, insidias Constantino tendisse deprehensus fuit, & turpissima morte tandem decubuit. Ante quod tempus inscriptiones ad honorem attributæ,

attributæ,

attributa, statuaq; & alia eius generis, quæ statui ad eius
 gloriam decernebantur, tanquã scelesto & impio adẽpta
 fuerũt. Huius filius Maxentius, qui Romæ tyrannidẽ oc-
 cupare instituit, in ipso imperii sui ingressu, fidem nos-
 tram se amplecti, quò populo Romano placeret, eumque
 blanditiis deliniret & assentatione, callide simulavit. Et
 ea de re illis, qui eius parebãt imperio, in mandatis dedit,
 vt persecutionẽ contra Christianos remitterent: tantam
 que pietatis speciẽ præ se tulit, vt humanus & valde man-
 suetus præ illis qui imperiũ ante tenuissent, cuiq; videre
 tur, verum non talem re ipsa se præstitit, qualis opinione
 hominũ fore putabatur, sed in omnia scelera præceptus de-
 lapsus, nullum impietatis, nullũ intemperantiæ facinus præ-
 termisit: quippe adulteriũ, & cuiusq; vitiositatis corrupte-
 la se cõtaminavit: legitimas vxores viris eripuit, easq; tur-
 pissima ignominia cõtumeliaq; affectas, ad viros denuo
 remisit. Atq; hæc nõ in ignobiles solum, & obscuros qui
 de homines moliri cœpit, sed in illos, qui in senatu Ro-
 mano principẽ locũ tulerunt, quiq; fuerũt facile præstã-
 tissimi, effrenatus insultare. Omnes vero tum populus
 tum magistratus illũ grauiter metuentes, acerbam vexaban-
 tur tyrannide. Neq; tamen ipsis quantumuis pacato &
 tranquillo animo asperã ferentibus seruitutẽ, vlla extitit
 liberatio tyrannicę crudelitatis, in eorũ interuicium
 grassantis. Nam quodã tẽpore, leni admodum occasio-
 ne arrepta, populũ in cædem satellitibus suis exposuit.
 Infinitaq; populi Romani multitudo in media ciuitate
 non Scytharũ, nõ Barbarorũ, sed domesticorũ suorum
 hastis, & armis cuiusq; generis, misere trucidata fuit.
 Quanta cædes facta sit, qui senatorum, propter insidias,
 quæ ipsorũ parabantur diuitiis, erant nunc vno, nũc alio
 crimine falso in eos conficto, è medio sublatis, vix percẽ-
 feri potest. Ad extremũ vero istius scelera delabebãtur
 ad magicarũ præstigiãrũ cõtenta, quippe interdũ mulie-
 res gravidas dissecuit: nõnunquã tenerorũ infantũ scru-
 tatus est viscera, aliquãdo leones mactauit, infãdas nõ ra-
 ro adiurationes ad demones excitandos, quo illorũ sub-
 sidio bellũ ingruens depelleret, auerteretq;, vsurpauit.
 Istarũ namq; rerũ adiuuẽto spes in illius mẽte insidebat
 victoriam

victoriã ex animi sententia sibi successurã. Iste igitur Romã tyrannidẽ exercẽs, vix dici poterit, quã molitus sit, quo homines suo imperio subiectos in seruitutẽ redigeret: vsq; adeo vt iam in tanta penuria & egestate alimẽtorũ ad vitam necessariorũ constituerentur: quantã non alias Romã viguisse homines nostri tẽporis affirmant.

De Maximino tyranno in oriente.

CAP. XXVII.

Maximinus tyrannus in oriente cum Maxentio, qui Romã imperabat, tanquam cum fratre, in omni scelerum genere sui simillimo, amicitiam animo simulato contraxit, & veteratorio, eamque longo tempore callide obtegere laborauit: verum postea tandem deprehensus, debitas simulationis pœnas persoluit. Videtur plane dignum admiratione, quo pacto iste finitima & germana scelera cum tyranno, qui Romã rexit imperium, consciuerit, immò vero etiam nequitia & improbitatis, priores partes omnino obrinuerit. Nam qui arte magica, & falsis præstigiis pollebant maxime, ab isto maximum dignitatis gradum adepti sunt: quandoquidem erat cum primis meticulosus, & vana superstitione obligatus, erroremque illum in sciscitandis idolorum & demonum oraculis plurimi faciebat. Etenim absque diuinationibus & oraculis ne transuersum vnguẽ, quod aiunt, se audebat commouere. Ob quam causam grauiorem crebrioremque persecutionem, quã maiores sui, contra nos concitauit. Exempla autem deorum, in singulis ciuitatibus erigi, & delubra, tẽporis longinquitate vastata, mature renouari præcepit, idolorum que in omni loco, & ciuitate constituit sacerdotes, & his in singulis prouinciis pontificem vnum, qui in omnimunere egregie obeundo & luculenter cæteris in rep. viris præstare videretur, Cohorte, & satellitio stipatum præfecit: & omnibus deniq; maleficis & prestigatorib⁹ tanquam religiosis & deorum numini charis, præfecturarum dignitates, & maxima priuilegia impertire non erubuit. Deinceps ab his ad alia nequitia genera se transtulit, & non vnam ciuitatẽ, aut regionẽ, sed omnes omnino prouincias suo imperio subiectas, auri, argenti

& in.